

¶ Verlac⁹ de inoguncia
plon⁹ in wyß. ꝑpe Confluen.

Hic liber pertinet fratribus Carthusiensibus
Domini Monachi sⁿⁱ Beati ꝑpe
Confluentiam Ammodij. Itz: n^o
nomine alio. Libro in ultima sup^o d^oti
Dⁿⁱ Gerloni & voluntate. (teste testamento) legat⁹

Colledissimo Domino D. Marco Barbo tituli sancti Marci de urbe presbytero Cardinali Bartholomeo Bellano ordinis minorum: armum et sacre theologie doctor commendationes dicit.

Egenti sepe: et memoria repetenti veteri instituta Reverendissime pater: pbeati si quidem illi patres philosophi et theologi videntur: qui virentes omni genere doctrine sanctissimos musas belicongios colles transgressi: maximo suo ingenio dulcissima glorie alimenta affectantes sese immortalitati consecrarunt. Hi etenim absoluti a corporis illecebris: non somno: non pabulo rediti: ut pecora: sed nudam veritatem inuestigantes viam hanc non quemadmodum peregrinantes transiere. Quid enim ingluvie voluptatum fedius: quid ignominiosius: quid temeris homini detestabilius? Nulli certe acrius bellus nulloque pestis potentior: ad evertendum: tum ingenij preclarissima studia: et divinas vires: tum societatis ecclesie firmitatem: in qua ob profundam multorum insensum: et tenebris involuta mentem: inspicimus indices magis: magisque errores fere infinitos: et varias ac intricabiles casuum ambages coaceruatum emergere. Quod ex hominum imbecillitate euenire auspicatus eruditissimus dei antistes magister Alexander ex ast opulenta: ac clara pedemontis urbe non minus theologus quam abstrusi iuris acutus interpres: communium omnium utilitati presenti hoc diuino volumine consuluit: ubi non temere dicitur: auditor ingenia adeo ad viderendum salutem compandam excitari: ut in isto ab omni labe: vicissim purgetur conscientia: in isto sedulus lector habeat: quo omnis inieciis mentibus hominum scrupulus: qui animam aut ipsius sinderesum ardentissima conscientie face mordebat: tanti operis beneficio elidat. Nichil in isto est: quod ad vinguem non sit accuratissime examinatum. Nichil omisum: quod ad bene beatique viuendum pingeret: tam variis opus: sicut potens est ipsa natura peccare omnia cordis secreta: omnis animi affectus ventilat. Quo factum est: ut tamplari ingenij monumentum: tamproficuum ecclesie dei auctor: suus olim inscripserit famosissimo ac omni virtute ornatissimo viro Cardinali tituli sancti Theodorici: ne tot suscepit labores: aut negligentia: aut inuidia ab immortalitate vacaret: neque tante utilitatis adiutor: vite fructus posteris pcluderet: Id est quo reverendissima dominatio tua vlla ex parte mirari debeat: si e multorum numero potissimum te relegi: cui ut domino preposita huic libro epistola destinaret: sane ex multis intelligebat habere neminem chariorem: et cui deberet magis. Summo quod virtute tua patrie nostre dignissimi patri archatus officio iure pater patrie omnes et diligentissime meos ingenua humanitate psecutus: et dilexisti semper et fouisti. Deinde in totum nostram nonnulli adhuc inspirante tibi fortuna: collata beneficia: memores debiti mei faciebant. Preterea quam ad summum pontificem Sixtum: insolitum legationis munus obire: tu me firmasti tu me labentem erexit: tu in remissa dignitate: in consequendis honoribus inuictum: pugna culum fuisse: ac in aduersis asylium. Postremo nec illud tacebo: quod humanus in me: quod munificus fueris: quandoquidem ex tua liberalitate: tu in alijs: tu maxime in libris sum nactus omnem comoditatem in defendenda: tutandaque causa mea Sponte siquidem misisti ad me in rem opportunos libros: e quibus tui presentis auctoris assensu volumine memedani et corruptis incuria impiorum deprehendi. Dolebam certe tantam librum (ut nosti) utilitatem deprauatam a nostris legi. Quippe preclarus nihil habet tota dei ecclesia: in eo continetur: et veteris et noui testamenti omnis historia: non modo quo ad archiepiscopos sententias: verum etiam ad interpretationes: neque ex Oratiano vili capitulo notatum est: quod is elegantissime proposito suo non inseruit. Adde etiam oportet librum decretalium in eo materiam omnem copiose ac summo iudicio declarari: paucis duntaxat titulis exceptis: adductis omnibus etiam sexti ac septimi decretalium fundamentis: que preclarissimorum atque solennium interpretum lucubrationibus non caruerunt. hoc est Hosti. Hoff. Duran. Lau. Barth. Archi. Lan. Adar. Jo. an. ac plurium huiusmodi. Preterea sanctissimus theologorum: et quidem vniuersorum sententiarum quod decorat cumque liquet eius phemio: quare ut castigatissimum opus dominationis tue: tanquam vni parenti ac optimo principi meo donaret: non paruos labores subiungimus: quippe sex iam menses in eo refoinando consumpsimus: multa prius excerpta fulgine: in qua diligenter Domestico vlyxbonensi conreligioso meo: et in theologia vniuerso baccalario: ex studioque pariter si precipuo familiari: necnon quibusdam iurisperitis consanguineis sum usus. Nemo quidem solus tantam prouinciam intrasset: ubi oportuit non modo sententias: verum et singula etiam minima verba notare: unde ex editione nostra theologorum ibidem sententiae in numerum: verum pducere: et a nobis iuste examinate leges in casibus nostrorum sex milia: et octingentas annotationes corruptas in pristinum auctoris sui ideam reduximus: quod omnia accuratissime digesta Antonio Koburger incolae Murnbergen. optimo huius rei opifice te daleo ere imprimenda curauimus omni et studio cura atque diligentia: que aliquando legens tua dominatio existimaret omnem meam curam omnem cogitationem dies noctesque in te vno versari: cui quicquid in me est: et postremo hac animam et iure et maxime dicam. Tale precidium: et dulce recens meum.

Prohemium

In nōe dñi amen. Incipit summa de casibus per fratē
Asteranū de ordine fratrum minorū compilata ad honorem
dei immortalis: et diligentem exhortationem domini Johā-
nis gaitani diaconi cardinalis sancti Theodori. Premit-
tunt in primis littere fratris Asterani. In quibus precibus
dñi cardinalis obtemperari pollicet. Subnectunt littere dñi
cardinalis in quibus fratri Asterano de tam digno labore
sumpto regatur.

Euerendo in christo patri

et dño domino Johāni gaitano de
virbe diuina pudentia dignissimo
sacroscito romane ecclesie scilicet Theo-
dori diacono cardinali. frater Aste-

ranus de Aste. de ordine fratrum minorū et humilis seruus reuerē-
tiam suam commendatione in dño debita et reuerētia. Cum
iam elapso multo tempore benignitati vestre placuerit me ad
pesciendū collectionem quam inchoaueram de casibus: ve-
stris litteris exhortari. Et ecce venerande pater et dñe vestras
dignas exhortationem reuerenter suscipiens: et auctorita-
tis vestre sublimis fauore adesse mihi precipiens: collectionē
eamdem cum auxilio rei putat ei ministrare mihi placuit. et
tenuitas mea scilicet et potuit consummari. Digne igitur vo-
bis eam attribuo et ascribo simulque ipsam pudentie vestre
cōmitto examinandam. corrigendam et suppleendam. et si ve-
stra discretio iudicauerit in noticiam aliorū publicam redu-
cendam. promissus semper et paratus ero in omnibus ad ve-
stra beneplacita et mandata. Valeat semper preclaritas ma-
gnificencie vestre ad dei honorem et ecclesie sue sancte edu-
cationem. data Jan. Anno dñi Millesimo. ccc. xvij.

Responsio ad idem.

Reuerabili et religioso viro amico charissimo fratri
Asterano de ciuitate astensis ordinis fratrum mino-
rum. Johannes miseracione diuina sancti Theo-
dori diaconi cardinalis salutem et sincere dilectionis affe-
ctum. Librum vestrum opus quippe laudabile: quē nobis
vestra sinceritas testatur: leto vultu gratoque corde recepi-
mus. cuius compositio adeo suam commendat actorē q̄ alie-
ne laudis commendatione non eget. Ostenditur namque scien-
tie in eius lectione profunditas. ingenij in sui examina-
tione subtilitas. ac verborum in sui consideratione maturitas re-
monstratur. Et quidem non sine multa ipsius laude opus
extollitur conditoris qui velut bonus homo dō bono thesau-
ro suo proferit bona ad laudem dei ac vtilitatis publice in-
crementum. Dignus ergo in dño laudibus vestre laudam: bo-
nitatis multiplici claritatem. que sic lucere nitit omnibus
q̄ singulis se exhibet pfuturam. Quapropter dilectioni ve-
stre gratiarū plenas referimus actiones: toto cordis affectu
q̄d p̄ vobis gratū possum offerere. valete in domino.

Prohemium summe de casibus.

Onorū laborū

gloriosus est fructus Sap. iij. Nullus
autem labor est illo labore melior qui
animarū salutem proficit. Unde et tali la-
bore filius dei et persona propria laborauit
sem illud Ista. j. c. Laborum sustinēs
quicquid enī in assumpta humilitate gessit dixit et sustinuit
pro salute humani generis fecit. Sem illud luc. xij. Etenim fi-
lius hominis querere et saluū facere quod perierat. Unius
ergo laboris potissime gloriosus est fructus. q̄ precipue di-
uine fructuosis est meritorius. Consistit autem huiusmodi
labor in facto sancte vite. et verbo sane doctrine. scdm illud
Matth. v. Qui autem fecerit et docuerit hic magnus voca-
bitur in regno celorum. Ego autem frater Asteranus de or-
dine minorū minimus fateor ad talem laborem me tam ra-
tione vite q̄ ratione scientie minus idoneum esse: sed tamē

cupiens consulere penurie mee. ut sic saltem in modico pre-
dicti fructus gloriosi possem particeps fieri. exemplo Ruth
paupercule moabitica ingrediens aliorū agros: doctorum sc̄
magistorum scripta studendo diligenter: oportuno tempore
p̄ plures annos ex ipsis quasi spicas: aliquas magis vtilia d̄
omni materia questionū sacre scripture putat deus mihi de-
dit et exiguitas mea valuit collecta in vnius summe p̄ octo
libros distincte dicundo seriem ordinari. Postmodum vō
exhortatione venerabilis patris et dñi sup̄ra memorati et enī
plurium bonorum fratrum admodum inatatus: ex sup̄ra
dicta collectione illa tñ que p̄nebant ad consilium in foro
conscientie tribuendum extraxi. et si qua alia puta de virtuti-
bus vel alijs inserui illa gratia continuāde materie v̄ ma-
ioris euidencie breuiter annotavi: atq̄ in hunc modum su-
mam de casibus deo auxiliante compilavi. P̄nus igitur le-
ctor si qua vtilia. si qua laudabilia. si qua sibi grata i ipsa re-
periat. deo largitori bonorum omnium et venerabilibus ante-
cessoribus nostris doctoribus ex quibus accepi. et precipue
dño p̄nominato correctori eius attribuat. et gratias vberio-
res fideliter agat. p̄ me vō qui et si nihil aut parum de meo
ibi posui. laborem tamen incredibilem aliorum dicta colligē-
do et ordinando pertuli: apud deum intercedat: ut meo sudo-
ri viciissitudine in celesti patria misericorditer reddat.

Sciendum autem q̄ doctores venerabiles ex quorū scri-
ptis collectionem p̄dictam sumpsi in sacra scriptura de ordi-
ne meo fuerunt multi: p̄cipue tamen isti. s.

frater Alexander de anglia: qui quando fuit ordinē ingres-
sus erat magister legens actu sacram scripturā pariter su-
per omnes temporis sui famosus.

frater Bonaventura enī famosissimus tpe suo q̄ fuit multo
tempore minister generalis et postea cardinalis.

frater Guillelmus anglicus de mara.

frater Duallerus qui fuit episcopus pictauiensis.

frater Richardus de media villa.

frater Joheles scotus famosissimus et subtilissimus.

frater alexander de alexandria: qui fuit etiam minister ge-
neralis quem ut discernatur a primo Alexandro cognomine
no lombardus et illum p̄nuū cognominis anglicū. De alio
autem ordine fuerunt duo. s. de ordine predicatorum.

frater Thomas de aquino etiam famosissimus.

Et frater petrus de tarentasio q̄ fuit etiam papa. Alij etiam
accepi de quolibet magistri henrici de gandauo.

Doctores vō iuris canonici ex quibus plurima sumpsi fu-
erunt isti. s.

Bernardus cōpularor apparatus ordinarij decretalium

Innocentius papa quartus q̄ fecit apparatus decretalium.

Dostheus. Dostredus. quorū vterq̄ fecit summa et apparatus.

Guillelmus durandi q̄ fecit speculū iudiciale et repositoriū.

Bartolomeus qui fecit apparatus super. vi. decre. Dreg. x.

Johannes andree qui fecit apparatus sup. vi. decre.

Bartolomeus bayensis q̄ fecit apparatus sup. decre.

Kaymundus. Et redonensis qui fecit apparatus super su-
mam Kaymundi.

Attendendū autem q̄ qñ hic allegatur Dostheus. vel Dost-
fredus simpliciter non nominando summam vel apparatus
eius: debet intelligi q̄ illud ad quod allegatur in eius sum-
ma ponitur. Itē quando allegatur Dost. vel Dost. vel

Ray. et non signatur summe locus i quo ponitur illud ad
quod allegatur intelligi debet q̄ ponit illud in eodem ti. su-
me sue: in quo titulo ponitur in hac summa.

Sciendū
enim q̄ in allegando glosas Berni. sepe appo sui aliquam
litteram alphabeti ut significetur per eam q̄ illa glosa obri-
net illum numerum inter glosas eiusdem capituli. quorū
numerū obtinet illa littera inter litteras alphabeti.

Modo
nulla enī accepi de summa Bonis. et de summa Rolandi
na notarie et apparatus eius. et de instituta et apparatus eius.

et de tabula iuris fratris Johānis saxonis de ordine mino-
rum.

Notandum insuper ad maiore euidenciam q̄ hec
collectio suae summa d̄ casibus distincta est in octo libros par-
tiales non multū seinuicē i magnitudine excedentes: ut illud
quod lector quiescit inuenire facilius possit.

In quorum primo agitur de diuinis preceptis.